

Sirküler Tarihi : 24.10.2008
Sirküler No : 2008/101

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU KARŞISINDAKİ DURUMU

Anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin hukuki statüleri ile bunlara yapılan ödemelerin vergi ve sosyal güvenlik hukuku açısından durumu 2006/65 sayılı Sirkülerimizde açıklanmıştır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 1.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte bu konuda yeniden tereddütlerin yaşandığı anlaşıldığından, aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

1. EMEKLİ OLMAYAN YÖNETİM KURULU ÜYELERİ :

- 5510 sayılı Kanun'un 4/b-3'üncü maddesinde, anonim şirket yönetim kurulu üyesi olan ortaklar "kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar" kategorisinden (eski Bağ-Kur) sigortalı sayılmışlardır. Bu açıdan 5510 sayılı Kanun herhangi bir değişiklik getirmemiştir.¹ Çünkü 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 24'üncü maddesinin I-g maddesinde de, aynı ifade ile, anonim şirketlerinin yönetim kurulu üyesi olan ortaklar Bağ-Kur sigortalısı sayılmışlardır.
- Buna göre yönetim kurulu üyeliğine seçilen ortaklar, sigortalı çalışma veya Emekli Sandığı'na tabi olma nedeniyle sigortalı (yani 4/a ve 4/c) değiller ise, üyelik görevlerine başlamaları nedeniyle 4/b sigortalısı (eski Bağ-Kur) olacaklardır. Bunlardan zaten 4/b kapsamında sigortalı olanların 4/b sigortalılığı devam edecektir.
- Daha önce 4/b dışında (4/a ve 4/c) sigortalı sayılanlar (örneğin eski ifade biçimiyle SSK sigortalısı olanlar), bu durumları kesintiye uğrayıncaya kadar 4/b sigortalısı olamayacaklardır.
- Eskiden de bir kimsenin aynı anda iki sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olması mümkün değildi. Bu nedenle Bağ-Kur'lu statüsü devam edenlerin SSK kapsamına girmesi mümkün bulunmamaktaydı. Önceden başlayıp devam eden sigortalılık durumu kesintiye uğramadıkça geçerliliğini korumaktaydı. Bu durum 5510 sayılı Kanun'la da aynen devam ettirilmiştir. Buna göre 4/a veya 4/c sigortalısı olan yönetim kurulu üyeleri, bu durumları kesintiye uğrayıncaya kadar 4/b kapsamında sigortalı olamazlar.
- Yönetim kurulu üyesi sıfatıyla 4/b sigortalısı olanlar, aynı veya başka bir şirkette hizmet akdine dayalı olarak çalışmaya başlasalar dahi, bu durumları kesintiye uğrayıncaya kadar 4/a sigortalısı olamazlar. Bu durumdaki kişiler ancak yönetim kurulu üyelikleri sona erdikten sonra, devam eden veya yeni başlayan hizmet akdine dayalı ücretli çalışmaları için 4/a sigortalısı olabilirler.
- Kanun'da A.Ş. yönetim kurulu üyeleri ücret alıp almadıklarına bakılmaksızın 4/b sigortalısı sayıldıkları için, bu görevleri dolayısıyla herhangi bir ücret almasalar bile 4/b sigortalısı kapsamına girmektedirler.

¹ 5510 sayılı Kanun'la sigortalılar üç gruba ayrılmıştır. Daha önce SSK kapsamında sigortalı sayılanlar 4/a sigortalısı, Bağ-Kur kapsamındakiler 4/b sigortalısı, Emekli Sandığı iştirakçileri ise 4/c sigortalısı olarak tanımlanmıştır.

2. EMEKLİ OLAN YÖNETİM KURULU ÜYELERİ :

Emekli olup çalışmaya devam edenlerin sosyal sigorta mevzuatı karşısındaki durumu 2008/100 sayılı Sirkülerimizde açıklanmıştır. Buna göre 1.10.2008 tarihinden önce iştirakçi veya sigortalı olanlar ile vazife malullüğü, malüllük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte sosyal sigorta destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında ise sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam edilecektir. (5510 s. Kanun Geçici Md.14) Ancak 1.10.2008 tarihinden itibaren yeni prim oranları geçerli olacaktır.

5510 sayılı Kanun'un geçici 14/b maddesi uyarınca sosyal güvenlik destek primi kesintisinin oranı 2008 sonuna kadar % 12, 2009 yılı için % 13, 2010 yılı için % 14, 2011 ve müteakip yıllar için ise % 15'dir. Yapılan düzenleme uyarınca, gerek Bağ-Kur emeklisi, gerekse de SSK ve Emekli Sandığı Emeklisi olup 4/b kapsamında Bağ-Kur'lu sayılmayı gerektiren bir faaliyette bulunanların destek prim ödemeleri 01.10.2008'den itibaren kişiler tarafından yapılmayacak, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenen yaşlılık (emekli) aylığından kesinti yapılmak suretiyle tahsil edilecektir. Kesilecek olan tutar 4/b sigortalılara ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamayacaktır. Bu sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmayacaktır. Pek tabiidir ki çalışmaya başlama (yani yönetim kurulu üyesi seçilme) durumunun Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesi ve yaşlılık aylığının kesilmesi istenmiyorsa, aylığın kesilmemesi için yazılı istekte bulunulması gerekir.

4/b sigortalısı sayılanların, faaliyette bulunmadıkları süreler için sosyal güvenlik destek primi kesintisi yapılmayacaktır. Ancak bu durumun, ilgili kamu kurum ve kuruluşlardan alınacak belgelerle doğrulanması gerekmektedir.

Bu konuda Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yapılacak düzenlemelerin dikkatle takip edilmesi ve yönetim kurulu üyelerinin gerekli hassasiyeti göstermeleri gerekmektedir.

3. ANONİM ŞİRKETLERİN KURUCU ORTAKLARI :

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde anonim şirketlerin kurucu ortakları sigortalı olarak sayılmadığından, 1.10.2008 tarihinden itibaren anonim şirketlerin kurucu ortaklarının 4/b sigortalılıkları sona erecektir. Ancak mevcut anonim şirketlerin kurucu ortaklarından daha önce 1479 sayılı kanunun 24'üncü maddesine tabi olarak sigortalı olanlardan sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlerin, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde yazılı talepte bulunmaları halinde sigortalılıkları aynen devam ettirilecektir. Bu süre içerisinde talepte bulunmayanların sigortalılıkları ise 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 1.10.2008 tarihi itibarıyla sona erdirilecektir.

4. SİGORTALILIĞIN BAŞLANGICI ve BİLDİRİMİ :

Sigortalı bildirimi ve tescili 5510 sayılı 8'inci maddesinde düzenlenmiştir. Sigortalılık bildirimi ileride internet ortamında yapılacak olmakla birlikte geçiş döneminde kağıt ortamında yapılacaktır. Detaylı bilgiler 28.9.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan [5510 Sayılı Kanun Gereğince Sigortalı Sayılanlar, Sayılmayanlar, Sigortalılığın Başlangıcı, Kuruma Bildirilmesi ve Sona Ermesi Hakkında Tebliğ](#)'de yer almaktadır.

4.1. Hizmet Akdi Kapsamındaki Sigortalılar (4/a) :

- 4/a kapsamında hizmet akdine tabi sigortalı sayılanlar için sigortalılık, çalışmaya ya da mesleki eğitime veya zorunlu staja başlama tarihinde başlar. İşverenler 4/a kapsamında sayılan ücretlileri çalışmaya (ya da eğitime veya zorunlu staja) başlamadan önce sigortalı işe giriş bildirgesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmekle yükümlüdürler. İlk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde, ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalı için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar Kuruma yapılan bildirimler de süresinde yapılmış sayılır.

- 4/a kapsamındaki sigortalıları çalıştıran işverenlerden aylık prim ve hizmet belgesini zorunlu olarak e-Sigorta yoluyla verenler;
- 01/11/2008 tarihinden itibaren sigortalı tekrar işe giriş bildirgesini,
- 01/12/2008 tarihinden itibaren ise sigortalı ilk işe giriş bildirgesini zorunlu olarak e-Sigorta yoluyla internet üzerinden vereceklerdir.

Aylık prim ve hizmet belgesini e-Sigorta yoluyla bildirme zorunluluğu olmayan işverenler sigortalı ilk ve tekrar sigortalı işe giriş bildirgesini kağıt ortamında Kuruma verebilecekleri gibi e-Sigorta yoluyla da Kuruma bildirileceklerdir.

- Sigortalılar da çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, sigortalı olarak çalışmaya başladıklarını Kurum'a bildirmek zorundadırlar. Bunların kendisini bildirmemesi aleyhine delil teşkil etmez.

4.2. Kendi Nam ve Hesabına Bağımsız Çalışanlar (4/b) :

Bu sigortalılardan,

- Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları bu mükellefiyetlerinin başlangıç tarihi itibarıyla başlar ve bu tarih vergi dairelerince,
- Gelir vergisinden muaf olanların sigortalılıkları, Esnaf ve Sanatkar Sicil Müdürlüklerine tescil tarihi itibarıyla başlar ve bu tarih Esnaf ve Sanatkar Sicil Müdürlüklerince,
- **Şirket ortaklarından;**
 - o Kollektif şirket, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ile donatma iştiraki ortaklarının sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin başladığı tarihte başlar ve bu tarih, vergi dairelerince,
 - o **Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının** sigortalılıkları, yönetim kurulu üyeliğine seçildikleri tarihte başlar ve bu tarih, **şirket yetkililerince,**
 - o Limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılıkları şirketin ticaret siciline tescil edildiği tarihte başlar ve bu tarih, **ticaret sicil memurluklarınca,**
 - o Limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarından hisse devri alan yeni ortaklarının sigortalılıkları ortaklar kurulunca devrin yapılmasına karar verildiği tarihte başlar. Bu tarih, ortaklar kurulu kararının, hisse devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin, devrin yapıldığının işlendiği pay defterinin birer sureti veya devir, ticaret sicil memurluğunca tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasının ibraz edilmesi kaydıyla şirket yetkililerince,

Kuruma 15 gün içinde bildirilir.

5. SİGORTALILIĞIN SONA ERMESİ ve BİLDİRİM:

Sigortalılığın sona ermesi 5510 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde düzenlenmiştir.

5.1. Hizmet Akdi Kapsamındaki Sigortalılar (4/a) :

4/a kapsamında sigortalı olanların sigortalılığın hizmet akdinin sona erdiği tarihte sona erer, işverenlerce bu tarihin 10 gün içinde işten ayrılış bildirgesi ile e-Sigorta yoluyla Kurum'a bildirilmesi gerekir. Sigortalı işten ayrılış bildirgesinde yer alan bilgiler ayrıca ilgili ayın prim ve hizmet belgesinde gösterilir. 10 günlük süre dolmadan prim ve hizmet belgesi verilmişse ayrıca işten ayrılış bildirgesi verilmez.

5.2. Kendi Nam ve Hesabına Bağımsız Çalışanlar (4/b) :

- Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları mükellefiyetlerini gerektiren faaliyetlerine son verdikleri tarihte sona erer ve bu tarih ilgili vergi dairelerince ve sigortalılarca,
- Gelir vergisinden muaf olanların sigortalılıkları esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerindeki kayıtlarının silindiği tarihte sona erer, bu tarih esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerince ve sigortalılarca,
- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki gelir vergisinden muaf olanlardan, bu Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi kapsamına girenlerin bir önceki aya ait faaliyet gelirlerinden bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının Kanunla tanımlanan prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu esnaf ve sanatkarlar odaları birliklerinden alacakları Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği ekinde yer alan muafiyet belgesi ile belgeleyerek on gün içinde Kuruma intikal ettirenlerin sigortalılıkları belgenin düzenlendiği tarihten, bu süreyi geçirenlerin sigortalılıkları ise belgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihten itibaren sona erer ve bu tarih sigortalılarca,
- Şirket ortaklarından;
 - o Kollektif şirket, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ile donatma iştiraki ortaklarının sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin bittiği tarihte sona erer, bu tarih vergi dairelerince ve sigortalılarca,
 - o **Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının** sigortalılıkları bu görevlerinin bittiği tarihte sona erer, bu tarih, **şirket yetkililerince ve sigortalılarca,**
 - o Limited şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılıkları hisse devrine ilişkin alınan ortaklar kurulu kararı ile hissenin devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin ve devrin pay defterine işlendiği sayfanın birer suretlerinin birlikte ibraz edilmesi veya hisse devri ticaret sicil memurluğuna tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasının ibraz edilmesi kaydıyla ortaklar kurulu karar tarihi itibarıyla sona erer, bu tarih sigortalılar ve şirket yetkililerince,
- İflasın açılmasına mahkemece karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde mahkemenin karar tarihinde, sigortalının talebinin olmaması halinde ise mahkemece iflasın kapatılmasına karar verildiği tarihte sona erer, bu tarih sigortalılar ve şirket yetkililerince,
- Tasfiyenin açılmasına mahkemece karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde mahkemenin karar tarihinde sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer, bu tarih ticaret sicil memurluğunca ve sigortalılarca,
- Tasfiyesine şirketin ortaklar kurulu tarafından karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde tasfiyenin başlanmasına karar verildiği tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde ise tasfiyenin sonuçlandığına ilişkin tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca ve ticaret sicil memurluklarınca,
- Münfesih duruma düşen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde şirketin münfesih duruma düştüğü tarih itibarıyla sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde münfesih duruma düşen şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca ve ticaret sicil memurluklarınca,

- Mahkeme kararı ile iflasın, tasfiyenin açılmasına, ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlamasına veya münfesi duruma düşmesine karar verilen şirketlerin ortaklarından hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları çalışmaya başladıkları tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca,
- Gelir vergisinden muaf olarak sigortalılıkları devam ederken hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları çalışmaya başladıkları tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca,
- Herhangi bir yabancı ülkede ikamet eden ve o ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayan veya ikamet esasına bağlı olarak o ülke sosyal güvenlik sistemine dahil olanların sigortalılıkları çalışmaya veya ilgili ülke sosyal güvenlik sistemine dahil oldukları tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca,

10 gün içinde sigortalı işten ayrılış bildirgesi ile Kuruma bildirilir.

Sigortalı işe giriş bildirgesini kağıt ortamında verenler için, sigortalılığın sona ermesini takip eden 10 gün içinde sigortalı işten ayrılış bildirgesi iki nüsha olarak düzenlenir. Biri düzenleyen kuruluştaki kalır, diğeri ilgili üniteye gönderilir. Sigortalıya, sigortalılığının sona erdiği ilgili sosyal güvenlik il/merkez müdürlüğünce yazı ile bildirilir.

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olanların, meslek kuruluşlarına ya da vergi dairelerine olan yükümlülüklerini yerine getirmemiş olmaları, sigortalılığın sona ermesine ilişkin belge ya da bilginin verilmesine engel teşkil etmez.

Saygılarımızla.